

מטעמי תורת זילים

פרשת בלק – גלגוליו של בלעם בן בעור

בלק מלך מואב פנה לבלעם בן בעור וביקש שיקלל את עם ישראל שנאמר "וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנְּהָר אֲרָץ בְּנֵי עַמּוֹן לְקַרְא לֹא לְאֹמֶר הַנְּהָר עִם יִצְחָק מִמְצָרַיִם הַנְּהָר כִּסָּה אֶת עֵין הָאֲרָץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמְּלִי: וַיִּעַתָּה לָכֵה נָא אֶרְחָה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוֹלֵי אוֹכֵל נֶפֶשׁ בּוֹ וְאֶגְרָשׁוּ מִן הָאֲרָץ כִּי יִדְעִיתִי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תִּאָּר וְיֹאָר: וַיִּלְכּוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וַיִּקְסְמוּ בְּיָדָם וַיָּבִיאוּ אֶל בְּלָעַם וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבַר בְּלָק" (במדבר כב, ה-ז). **בלעם בן בעור הלך עם שרי מואב על מנת לקלל את ישראל אך ה' מנע אותו והוציא מפיו ברכות ולא קללות כפי שאמר לו בלק "ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב איבי לקחתיך והנה ברכתך בך"** (במדבר כג, יא).

ויש להתבונן, מי הוא היה בלעם בן בעור אשר דווקא אליו שלח בלק בן צפור מלך מואב שליחים על מנת שיבוא ויקלל את עם ישראל?

נשמתו של לבן הארמי חזרה והתגלגלה לבלעם בן בעור הרשע

לבן הארמי היה מרכבה וראש לסטרא אחרא (אגרא דכלה' פרשת ויצא ד"ה כי לא, 'ערבי נחל' ויצא דרוש ו' ד"ה ממוצא) **ורבן של כל בעלי הכשפים** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום' פרשת שלום' פרשת בלק דרוש ב אות ה ד"ה וראה באמת), **לכן הוא היה נקרא בשם 'לבן' על שהיה "מלובן פְרָשֶׁע"** (בראשית רבה' ס, ז בש"ר ברכיה, רבינו אפרים על התורה' בראשית כד, כט). **לבן היה חכם בכשפים וקסמים יותר מכולם, ולא היה אדם שניצל מידינו** (זוהר פרשת וישלח דף קסו ע"ב ד"ה אמר רבי אבא) **למעט יעקב אבינו, שעל אף שניסה לבן לאבדו פעמים רבות ה' לא נתן בידו ולא פגעו בו כישופיו** (זוהר פרשת וישלח דף קסו ע"ב ד"ה כתיב ביה בבלעם וד"ה ובכלהו עשרה). **וכשראה לבן כי לא הועיל לו כלום עם יעקב אבינו, הוא הלך ונהיה המלך הראשון של "אֲדוֹם" ונשתנה שמו ל"בלע בן בעור"** שנאמר "וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶכִּים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּמְלֹךְ בְּאֲדוֹם בְּלָע בֶּן בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דְּנֶהְבֵּה" (בראשית לו, לא-לב) (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה, 'מגלה עמוקות' מהדורה בתרא פרשת בלק דרוש ב אות ה ד"ה והקשה בוהר). **ולבן עשה כן כי רצה להתאחד עם "אֲדוֹם" ולבוא יחד עמו על יעקב** (מגלה עמוקות' על התורה מהדורה בתרא פרשת יתרו א אות ז ד"ה ולכן מלך).

אחר כך נשמתו של לבן התגלגלה לבלעם בן בעור (ע"פ חיים' להארי"י ז"ל שער רחל ולאה סוף פרק ג, 'אמת יעקב' לר' יעקב בנינו מערכת תי"ו אות ז"ן, 'מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ה ד"ה אבל הענין, 'מדרש אליהו' למחבר שבט מוסר דרוש ג דף יח ע"א ד"ה ובענין הגלגול, 'מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת פנחס דרוש ד אות א ד"ה והנה במלת ארה, עפ"י 'מגלה עמוקות' על התורה מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחילה) **שהיה גם נכדו** (ספר הגירושין להרמ"ק פרק פב דף סו ע"א טור ב ד"ה ועתה אם תרצה לראות, ע"פ חיים' להארי"י ז"ל שער רחל ולאה סוף פרק ג, 'אמת יעקב' לרב יעקב בנינו מערכת תי"ו אות ז"ן). **כך שבלעם בן בעור הרשע הוא לבן הארמי** (תרגום דברי הימים א' א, מג, 'תרגום יונתן' המיוחס לר' יונתן בן עוזיאל במדבר כב, ה). **לכן נאמר על בלעם "וישא משלו ויאמר נאם בלעם בןו בעור ונאם הגבר שְׁתֵם הָעֵינִי"** (במדבר כד, ה, ו). **כלומר בלעם נקרא "שְׁתֵם הָעֵינִי" משום שנסתמה האות ע' שבשמו הקודם "בלע בן בעור" עם האות "ם" שנלקחה מהתיבה 'מות' ומהתיבה 'משחית' – ונעשה שמו "בלעם"** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה).

והמגיד בהגדה רמז על גלגולו כשאמר **"ולבן ביקש לעקור את הכל שנאמר ארמי אובד אבי וירד מצרימה"** (מתוך 'הגדה של פסח'), **כשכוונתו כי לבן עצמו ירד למצרים בגלגול בלעם הרשע ליעץ לפרעה איך לכלות את ישראל** (מדרש אליהו' למחבר שבט מוסר דרוש ג דף יח ע"א טור א ד"ה רבעין הגלגול בשם קרובו, ספר 'ברכת טוב' פרשת בלק דף צח ע"א על הפסוק ד"ה ילא נחש בעקב), **כלומר שה"ארמי" שהוא לבן רצה להיות "אובד אבי" אך "וינא פי לא לכל לוי"** (בראשית לב, כז) **לכן "וירד מצרימה" כדי לתת עצה לפרעה**. וזה נרמז בגלגולו הקודם של בלעם בן בעור שם נאמר "וְשֵׁם עִירוֹ דְּנֶהְבֵּה" (בראשית לו, לא-לב), **כי התיבה "דְּנֶהְבֵּה" נחלקת ל"דין – הבה", כנגד מה שבלעם בעצמו היה במצרים והשתתף בעצה הרעה על ישראל לעשות בהם "דְּיָן" של "הבה נְתַחַפְמָה לוי" (שמות א, ט) על מנת שילקו ישראל בגופן** (מגלה עמוקות' על התורה מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום' פרשת יתרו דרוש א אות ז ד"ה ולכן מלך ראשון). **ועוד רמז בפסוקים "ויאמר אל עַמּוֹן הַנְּהָר עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הֲבָה נְתַחַפְמָה לוי" (שמות א, ט-י) כי היו כותבים בתורה את האות ע' בתיבה "עַמּוֹן" כאשר היא ע"י"ן עקומה' לרמוז על כך שבלעם אשר היה "שְׁתֵם הָעֵינִי" (במדבר ג, ו) **נתן את העצה** (מגלה עמוקות' על התורה מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום' פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחילה).**

לבן הארמי היה מקליפת הנחש הקדמון ונרמז בשמו 'לבן' שהוא ראשי תיבות "לְיִתְן נְחֹשׁ בְּרַח" שזהו שם של קליפת הנחש שעתידה להתבטל כפי שנאמר "בְּיָוִם הַהוּא יִפְקֹד ה' בְּחֶרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדוֹלָה וְהַחֲזָקָה עַל לְיִתְן נְחֹשׁ בְּרַח" (ישעיה כו, א). **וכן רמז על שורשו בדבריו ליעקב "נחשתי ויברכני ה' בגלגלך"** (בראשית ל, כז) **שכוונת לבן גם לרמוז על קליפת הנחש שלו. לכן היה כוחו לרמות את יעקב בפיו** (אמרי נועם' פרשת ויצא אות מה ד"ה אמנם עניין קליפת לבן) **ולפתות ולרמות את שאר הבריות. ועל כך הוא הוזהר משמים "השְׁמֵר לך פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע"** (בראשית לא, כד) **כדי להזכירו את חטא 'עץ הדעת טוב ורע' (אמרי נועם' פרשת ויצא אות מה ד"ה והנה לבן הוא הנחש). ועוד על ידי קליפת הנחש' שלו היה מפעיל בפיו את הכוח של התרפים באמצעות 'שם טומאה' שהיה ניתן בפיהם. ולכן גם בלעם היה מקליפת 'הנחש', וכפי שנאמר עליו "וְלֹא הִלָּךְ פְּעַעַם פְּעַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים" (במדבר כא, א). וגם הוא היה כוחו בפיו ולכן בלק שלח לקרוא לו שיהיה כנגד משה רבינו שהיה כוחו בפיו (אמרי נועם' פרשת ויצא אות מה ד"ה אמנם עניין קליפת לבן).**

בלעם בן בעור היה ראש המכשפים כמו שהוא היה בגלגול לבן הארמי

לבן היה נמצא ב'הררי קדם' אצל שני המלאכים עז"א ועז"א"ל שנפלו משמים, ולמד מהם את חכמת הכישוף (ע"פ הדעת טוב' רבינו חיים ויטאל פרשת בלק). **וכך גם היה בלעם הרשע ששני המלאכים הללו היו רבותיו** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש' פרישת שלום פרשת בלק דרוש ד אות י ד"ה והנה כמו), **והוא קיבל באמצעותם כוח נבואה** (נילקוט ראובני' פרשת בלק בשם עמק המלך) **ולמד מהם כישופים** (זוהר פרשת בלק דף רח ע"א ד"ה לבן ובלעם, 'קב הישר' פרק כח). **לכן בלעם היה משקר כאילו הוא רואה מחוזה ה' לפניו שנאמר "נאם שמע אמרי אל אשר מחוזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים"** (במדבר כד, ד), **אך למעשה כל ידיעותיו ונבואותיו היו מאותם שני מלאכים שהיו גם נקראים "נפלי" ו"גלוי עינים"** ושהיו מדברים ביניהם על הדברים שידעו מזמן היותם בשמים, ובלעם היה שומע את דבריהם. **לכן נאמר על בלעם "שמע אמרי אל"** (במדבר כד, ד) **ולא נאמר "שמע קול אל", כי שמע דיבורים בשם ה' אך לא ישירות** (זוהר פרשת בלק דף רח ע"א ד"ה תא חזי ד"ה אשר מחוזה) (להרחבה על אותם שני מלאכים ראה מאמרנו לפרשת משפטים – מכשפים ומכשפות).

לבן הארמי ובלעם היו דומים במעשי הכשפים, כי אצל לבן נאמר "נחשתי ויברכני ה' בגלגלך" (בראשית ל, כז) שהוא היה 'מנחש' כלומר עוסק בכשפים בכל עסקיו עם יעקב, וגם אצל בלעם הרשע נאמר "וְלֹא הִלָּךְ פְּעַעַם פְּעַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים וְנִשְׁתָּה אֶל הַמְדַבֵּר פְּנֵיו" (במדבר כא, א) שגם הוא היה עוסק ב"נחשנים"

שהם כשפים (וזהר פרשת וישלח דף קסז ע"א ד"ה כתיב ביה בבלעם). לכן כפי שלבן שיבח את עצמו ואמר ליעקב ומשפחתו "יִשׁ לְאֵל יָדֵי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע" (בראשית לא, כט) כעין זה נאמר גם על בלעם "כִּי יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר וְיֹאָר" (במדבר כב, ו) **שהוא עניין חכמת הכישופים** (יאמת יעקב, לר' יעקב ניינו מערכת תייו אות זן ערך 'תרפ"ס). **ובלעם ידע את מעשה הכישופים** (יעץ חיים' להארי"י ז"ל שער רחל ולאה סוף פרק ג, 'יאמת יעקב' לר' יעקב ניינו מערכת תייו אות ז"י). **חכמתו** (יעץ חיים' להארי"י ז"ל שער רחל ולאה סוף פרק ג, 'יאמת יעקב' לר' יעקב ניינו מערכת תייו אות ז"י).

כאשר אמר בלק בלעם "כִּי יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר וְיֹאָר" (במדבר כב, ו) **כוונתו היתה שהוא יודע כי כל כישופיו הם מכישופי לבן הארמי, ושכל העולם פחד מלבן וכישופיו** (וזהר פרשת וישלח דף קסז ע"ב ד"ה אמר רבי אבא). ועוד לבן בלעם היו דומים שכשם שהיה מצוי **הממונה** של לבן אצל לבן הארמי והיה מודיעו דברים שנאמר "וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן הָאֲרָמִי בַחֲלֹם הַלַּיְלָה" (בראשית לא, כד), כך גם היה הסי"מ **הממונה** על כל כוחות השמאל מצוי אצל בלעם הרשע (וזהר פרשת בחוקותי דף קיב ע"ב - קיג ע"א ד"ה ויאמר אליהם לינו). **וכמו שהיה לבן הרשע מגביר טומאתו באמצעות ערוותו**, על ידי שהיה לוקח את 'התרפ"ס' שזה גולגולת המדברת באמצעות כישופים ומיטמא איתה יותר באמצעות ערוותו, **ושמטעם זה הם נקראו 'תרפ"ס' שהוא לשון 'תורף' כשמו של בית הערווה, כך גם בלעם הרשע היה מיטמא על ידי אתונו** (ראה גמי' עבודה זרה דף ע"ג) (שפתי כהן על התורה' פרשת ויצא ד"ה רחל).

לבן הארמי היה רבן של כל בעלי הכשפים (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש פרישת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ד ד"ה ולה בא המלאך) **וחכם בכשפים וקסמים יותר מכולם** (וזהר וישלח דף קסז ע"ב ד"ה אמר רבי אבא), **וכך גם בלעם היה גדול בכוח פיו יותר מכל המכשפים שבעולם** (וזהר פרשת בחוקותי דף קיב ע"ב ד"ה תא חזי במילה דפומא). **לכן הוא נקרא בשם "הקוסם" שנאמר "בְּלַעַם בֶּן-בְּעֹר הַקּוֹסֵם"** (יהושע יג, כב) כלומר שהוא היה המיוחד שבקוסמים ולא קם עוד כמוהו באומות העולם (מאמר קשיטה' להרמ"ע מפאנו סימן צ) **שידע לפעול בכל פעולות הקוסמים והיה בקי בהם - קיבץ שדים והשביעם והקטיר להם קטורת, הוריד כוחות מן הכוכבים על ידי עשיית צורות, והיה מושך על עצמו רוח טומאה מן הקליפות (ויזכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר א' פרק מט דף קכה ד"ה והנה כתב הרמז). בלעם היה מקור הטומאה ושורש הרע בעולם** (מאמר ושמי לר' קלונימוס קלמן פרשת בלק ד"ה או יאמר) **והיה משרה את הטומאה עליו על ידי הזיווג עם האתון, ומטעם זה הוא נקרא "בֶּן-בְּעֹר"** (במדבר כב, ה), **כשהכוונה לאתון שלו המכונה בארמית 'בעיר' (גמי' סנהדרין דף קה ע"א). ועוד היה נטמא בכל חמשים שערי הטומאה** (ויזכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק כח דף קט ד"ה וכתב הר"ב סדר חיים' בשם הרב יסדר חיים).

בלעם ניסה לאבד את ישראל כמו שלבן הארמי ניסה לאבד את יעקב אבינו

כל מעשיו של לבן עם יעקב אבינו שגר בביתו היה בכישופים (וזהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה רבי אבא תתח). **לכן יעקב לא לקח שום דבר בחינם מלבן אלא היה עובד אצלו וכל מה שקיבל היה תמורת עבודתו, כי כתבו המקובלים שאם אדם לוקח בחינם ממכשף אז הוא יכול לשלוט בו, אבל אם הוא משלם בכסף מלא אין למכשף יכולת לשלוט בו** (תפארת יהונתן' על התורה לר' יהונתן אייבשיץ פרשת כי תצא ד"ה על דבר אשר לא קדמו) **שכך היא 'רוח הטומאה' מזדמנת תמיד בכל דבר שהוא בחינם. אך אם האדם משלם על דבר בכסף מלא' הרי זה מעביר מעליו את 'רוח הטומאה'** (וזהר פרשת תרומה דף קנח ע"א ד"ה בספרא דחש"י). **ומכיון שבכל אופן יעקב חשש מכשפיו של לבן, לכן כאשר רצה לצאת מביתו הוא לא נטל רשות מלבן כי חשש שמא יעכבנו, ורק ברח משם כפי שנאמר "וַיִּגְבַּהּ יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבֵן הָאֲרָמִי עַל בְּלֵי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא: וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּקֶם וַיַּעֲבֵר אֶת הַנְּהָר וַיִּשֶׁם אֶת פְּנֵיו הַר הַגְּלָעַד"** (בראשית לא, כ - כא) (וזהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה רבי אבא ד"ה אבא).

לבן לא רדף אחרי יעקב אבינו כדי להילחם אתו לפי שכוחם של האנשים שהיו עם יעקב היה גדול יותר, אלא רצה להרוג אותו בפיו על ידי קללה (וזהר פרשת וישלח דף קסז ע"א ד"ה תא חזי מה כתוב) **בעזרת השבעת שמות של כוחות טומאה** (יעץ הדעת טוב' על התורה לר' חיים ויטאל פרשת בלק) **ולאבדו מהעולם. וזה מה שנאמר על לבן "אֲרָמִי אֲבָד אֲבִי" (דברים כו, ה). לכן אלהים בא בלילה ללבן והזהירו לא לדבר** **אתו מטוב ועד רע, לפי שהיה כוח בפיו של לבן להזיק ליעקב אבינו** (וזהר פרשת וישלח דף קסז ע"א ד"ה תא חזי מה כתוב). **וכוונת בלעם הרשע ולבן הארמי היתה זהה - לאבד ולשרש את זרע ישראל מן העולם** (מאמר ושמי' על התורה לר' קלונימוס קלמן אפשטיין פרשת בלק ד"ה ונבוא לביאור) **על ידי קללה** (נבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א דרוש ט' ויצא והפסדה דף כא ע"ב טור ב), **אך כשם שלבן לא היה יכול בגלגול הראשון לעשות נחש וכישוף ליעקב אבינו, כך גם בגלגול בלעם הקוסם הוא לא היה יכול לעשות מאומה לישראל** (מגלה עמוקות' לר' נתן טען שפירא מהדורה תנינא עם פירוש פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה).

לבן היה לבנו לקלל את יעקב אבינו ולאבדו מן העולם לכן ה' הזהירו "הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע" (בראשית לא, כד), **וכן היה עם בלעם שביקש לקלל את ישראל וה' הכריחו לברך שנאמר "וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל בְּלַעַם מַה עָשִׂיתָ לִּי לְקֹב אֵיבִי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִרְכָתְךָ בְּרַךְ: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶת אֲשֶׁר יִשְׂיָם ה' בְּפִי אֲתוֹ אֲשַׁמְרֶךָ לְדָבָר" (במדבר כג, יא - יב). ועל שניהם נאמר "פִּי רָשָׁע וּפִי מְרֻמָּה עָלֵי פִתְחוֹ" (תהלים קט, ה), "פִּי רָשָׁע" - **הוא בלעם הרשע, "ופִּי מְרֻמָּה" - הוא לבן הארמי שבשמו אותיות 'רמאי'** (נבול בנימין' על התורה חלק א דרוש ט' ויצא והפסדה דף כא ע"ב טור ב) **וכתב שם שהתחיל הרמז בבלעם כי עליו כתוב במפורש שבא לקלל את ישראל. וכן נאמר על לבן ועל בלעם "כִּי לֹא נַחַשׁ בַּיַּעֲקֹב וְלֹא קָסָם בַּיִשְׂרָאֵל"** (במדבר כג, כט), **"כִּי לֹא נַחַשׁ בַּיַּעֲקֹב" הוא כנגד לבן הארמי שביקש לעשות נחשים וכשפים ליעקב** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה), **וגם ראשי התיבות "לֹא נַחַשׁ בַּיַּעֲקֹב" יוצא התיבה 'לבן' (ספר 'ברכת טוב' פרשת בלק דף צח ע"א על הפסוק ד"ה ילא נחש בעיקב). והמשך הפסוק "וְלֹא קָסָם בַּיִשְׂרָאֵל" הוא כנגד בלעם הרשע שביקש לקסום קסמים נגד ישראל** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה).**

כאשר נפרדו לבן הארמי ויעקב אבינו הם נשבעו שלא ילכו להזיק אחד לשני, והעמידו גל אבנים ומצבה לעדות על כך, כדי שאם יבואו להזיק אחד לשני הרי שהם פָּרְעוּ מהם שנאמר "עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעַד הַמַּצֵּבָה אִם אֶנִּי לֹא אֶעֱבֹר אֲלֵיךָ אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאִם אֶתָּה לֹא תַעֲבֹר אֵלַי אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאֶת הַמַּצֵּבָה הַזֹּאת לְרַעְיָה" (בראשית לא, נב). ואז כאשר בלעם הרשע שהוא היה (מדרש תנחומא' פרשת ויצא אות יג) **גלגול (יעץ חיים' להארי"י ז"ל שער רחל ולאה סוף פרק א) **לבן הארמי, היה הולך לקראת בלק לקלל את ישראל, הוא עבר בדרך בין שתי גדרות של קיר אבנים והאתון שראתה את מלאך ה' ניסתה ללכת לצד ולחצה את רגלו לקיר עד שנהיה צולע שנאמר "וַיִּתְּלַחץ אֶת הַקִּיר וַיִּתְּלַחץ אֶת רַגְלֵ בְלַעַם אֶל הַקִּיר וַיִּסְּף לְהַכְתִּיחָ" (במדבר כב, כח). ו"קיר" האבנים הזה היה אותו 'גל אבנים' שהעמיד לבן הארמי עדות להרע למי שיעבור על השבועה ויבוא להזיק לשני** (מדרש תנחומא' פרשת ויצא אות יג). **לכן נאמר "הַקִּיר" בה' הידיעה, להגיד שהוא אותו גל אבנים של יעקב ולבן** (מגלה עמוקות' מהדורה תנינא עם פירוש פרישת שלום פרשת בלק דרוש ה אות ג ד"ה והנה מתחלה).**

בזה נמצא כי בלעם עבר ראשון את הברית שעשה לבן עם יעקב "אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבר אלי את הגל הזה ואת המצבה הזאת לרעה" (בראשית לא, נב) (נצור המור' פרשת ויצא פרק לא ד"ה ולה תמצא כז), **ולכן הוא נפגע מהקיר והתקיים בו "יד העידים תהיה בו בראשונה"** (דברים יג, ז) (מדרש תנחומא' פרשת ויצא אות יג) **על שביקש לפרוץ את גדר הברית שבין יעקב ולבן** (וילקוט דוד' פרשת בלק על הפסוק ויתלחץ רגל בלעם אל הקיר' משפתי כהן על התורה). **ולכן לפני שנלחצה רגלו של בלעם נאמר "וַיַּעֲמֵד מִלְאָה ה' בְּמַשְׁעוֹל הַכְּרָמִים גֵּדֵר מִזָּה וְגֵדֵר מִזָּה" (בראשית כב, כד) לרמזו שבלעם עבר על ה"גֵּדֵר" של הברית ושבועת "גֵּלְעָד" (בראשית ל, מז). ומדה כנגד מדה הוא נענש "וַיִּתְּלַחץ אֶת רַגְלֵ בְלַעַם" (במדבר כב, כח), **כי כמו שבימינו השבועה היא על ידי תקיעת כף של יד ביד, הרי שבימיהם כל השבועות היו על ידי נתינת היד ברגל' כפי שאמר אברהם אבינו לעבדו אליעזר "שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי" (בראשית כד, ה), וכיון שבלעם עבר את השבועה אשר נשבע ליעקב ברגל, לכן נלחצה רגלו. וזה גם הטעם שרבותינו אמרו כי בלעם היה חוגר ברגלו אחת** (ראה גמי' סנהדרין דף קה ע"א בשם ר' יוחנן) (ברית שלום' על התורה לר' פינחס בן פילטא פרשת בלק דף קה ע"א ד"ה וכתב הגאון).**

כבר בגלגול לבן נרמז לו שהוא עתיד להתגלגל בבלעם ואז תִּלְחַץ רגלו אל הַגֵּל של אבנים' שנאמר "עַד הַגֵּל הַזֶּה אִם אֶגֶבֶר אֶלְדִּי אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאִם אֶתֶּה לֹא תֵעָבֶר אֵלַי אֶת הַגֵּל הַזֶּה" (בראשית לא, נב) (מגלה עמוקות: על התורה מהדורא תנינא פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה והנה מתחילה). ועוד בגלל שעבר בלעם הרשע על השבועה שנשבע לבן הארמי בחייו ליעקב אבינו, לכן התקיים בו "אֲנֹשִׁי דָמִים וּמְרֵמָה לֹא יִחַצוּ יְמֵיהֶם" (תהלים נח, כד) והוא נהרג על ידי פנחס בפרשת ממצית חיו, בגיל שלושים ושלוש בלבד (ראה גמ' סנהדרין דף קו ע"ב) (ליקוטי תורה: להאריי זיל פרשת בלק). לזה רמז יעקב אבינו כאשר קרא לגל האבנים בשם "גִּלְעָד" שנאמר "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לְקַטּוּ אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ גֵל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל הַגֵּל: וַיִּקְרָא לוֹ לָבֶן וַיִּגְרַשְׁהוּ וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִּלְעָד" (בראשית ל, מו – מז), כלומר הראה בזה על גלגולו העתידי בבלעם שיהרג בגיל ל"ג שנים (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה אבל הענין, 'מגלה עמוקות: מהדורה בתרא פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה והקשה בורה).

וכן נרמז גיל מותו של בלעם בַּשְּׁבוּעָה של לבן עם יעקב שנאמר "עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעַד הַמַּצְבָּה אִם אֶגֶבֶר אֶלְדִּי אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאִם אֶתֶּה לֹא תֵעָבֶר אֵלַי אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאֶת הַמַּצְבָּה הַזֹּאת לְרַעָה" (בראשית לא, נב) "גֵּל" גִּמְטְרִיָּא שְׁלוֹשִׁים וּשְׁלוֹשׁ (ליקוטי תורה: להאריי זיל פרשת בלק) ו"הַמַּצְבָּה" גִּמְטְרִיָּא בְּלַעַם (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה אבל הענין, 'מגלה עמוקות: מהדורה בתרא פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה והנה מתחילה) "לְרַעָה" – רומז שכשהוא יהיה בגיל ל"ג ימיתהו פנחס וידון אותו בארבע מיתות בית דין (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה והנה מתחילה). ומטעם זה גם יש ל"ג פעמים שם הוי"ה בתוך הפרשה של בלק, כי ה' יתברך הביא למותו של בלעם הרשע בגיל ל"ג שנה (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש ב אות ו ד"ה ואמר בפסוק. וראה שם אות ח, וכן בריסוי לילה לר' צדוק הכהן דף מג ע"ב ובידעת זקנים פרשת שמות פרק א פסוק י שמישיבים כיצד בלעם היה היועץ של פרה במצרים כפי שאמרת הגמ' בסוטה דף יא ע"א א"א ח"ה כה מעט שנים ואכמ"ל).

בלעם הרשע הומת בחרבו ובא על עונשו בגלגול זה ובגלגול לבן הארמי

בלק בן צפור ראה מה שקרה אצל לבן הארמי שלא היה יכול לעשות ליעקב אבינו מאומה, לכן היה מתיירא מישראל. וזה נרמז בפסוקים "וַיִּנְרָא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶמְרֵי: וַיִּנְרָא מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֵד כִּי רַב הוּא" (במדבר כב, ב – ג), כי "וַיִּנְרָא בָּלָק" "אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל" סבא, שהוא יעקב אבינו עליו השלום, "וַיִּנְרָא מוֹאָב" – הוא בהיפוך אותיות 'ארמי' שהכוונה ללבן הארמי. ועל זה נאמר "וַיִּנְרָא מוֹאָב" שהוא על סוד מה שנאמר אצל לבן "וַיִּנְרָא שְׁהִדְוֵתָא" (בראשית לא, מז). ואחר כך הוסיף "כִּי רַב הוּא" כלומר דיבר על לבן הארמי שהיה רבן של כל בעלי הכשפים ואף על פי כן לא היה יכול לעשות דבר ליעקב אבינו. ועתה ניסה בלק לשוב ולקרוא לבלעם שיפעל כנגד עם ישראל (מגלה עמוקות: פרשת בלק דרוש ב אות ד ד"ה וראה בא המלאך) שנאמר "וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיו אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר אֲרָץ בְּנֵי עַמּוֹ לְקָרָא לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל מִמְצָרַיִם הִנֵּה קָסָה אֶת עֵין הָאֲרָץ וְהוּא יֵשֵׁב מִמְּלִי: וְעַתָּה לָכֵה נָא אֶרְצָה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוֹלֵי אוֹיֵב לֹא יִכָּל נֶכֶח בּוֹ וַאֲגַרְשֶׁנּוּ מִן הָאֲרָץ" (במדבר כב, ה – ו).

כאשר ראה בלעם הרשע שהעצה שנתן לבלק איך להכשיל את בני ישראל עם בנות מדין הצליחה ונפלו חללים רבים בעם ישראל, הוא הלך לקבל את שכרו במדין. וכאשר הוא התעכב שם, הבחין כי גם פנחס בן אלעזר נמצא באזור (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א ד"ה 'אן הוה בלעם' ותחילת ד"ה כיון דחמא לנחש) ופחד ממנו פחד גדול (יסוד יוסף רבו של מחבר 'קב הישר' סוף פרק כח), לכן הוא אמר איזה כישוף ועף באוויר (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א ד"ה 'אלא ההוא רשע וד"ה 'פנחס חמא ליה'). ועל כך נאמר "אִישׁ בְּעֹר לֹא יָדַע וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בְּפִרְחֵי רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשָׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֵוֹן לְהַשְׁמֵדֵם עַדִּי עַד" (תהלים צב, ז – ח), "אִישׁ בְּעֹר" – הוא בלעם בן בעור (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש א אות ט ד"ה והוא סוד) שנחסר ממנו האות ו' על ש"לא ידע" באמת 'דעת' עליון (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש א אות ט ד"ה והוא סוד). "בְּפִרְחֵי רְשָׁעִים" – הם מלכי מדין שפרחו עמו באוויר, "עֵשָׂב" – ראשי תיבות 'עם שני בניו' כלומר בני בלעם (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת בלק דרוש א אות ט ד"ה והוא סוד). (נרמז זה מתיישב עם מה שאמר רבותינו כי בַּעַז הוא לבן הארמי (ראה סנהדרין דף קה ע"א ורש"י שם) משום שגם נשמתו של בַּעַז התגלגלה בתוך בנו בַּלַעַם שנאמר "בַּלַעַם בְּנֵוֹ בְּעֹר" (במדבר כד, ג) (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת בלק דרוש ב אות ג ד"ה והנה מתחילה בשם האריי זיל בלקוטי תורה).

פנחס ראה לפתע אדם עף באוויר והולך ונעלם מהעין והבין שזהו בלעם הרשע, לכן מיד הרים קולו (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א ד"ה 'אלא ההוא רשע וד"ה 'פנחס חמא') בשאגה (מגלה עמוקות: פרשת פנחס דרוש ב אות ג ד"ה אומר) לחייליו ואמר "האם מישהו יודע איך לפרוח באוויר אחרי אותו הרשע?" (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א ד"ה 'אלא ההוא רשע וד"ה 'פנחס חמא ליה'). ומיד קם אחד ושמו צִלְיָה מִשְׁבֵּט דָן (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה 'צליה בריה דבשבתא) שידע לכונן תחתיו את ראשי טומאת הכשפים (יסוד יוסף סוף פרק כח), ולקח בידי (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה 'צליה) שֵׁם קְדוֹשׁ הַמְּבַטֵּל אֶת כָּל כּוּחַ הַקְּלִיפוֹת (אור החמה) וזהו פרשת בלק קצד ע"א בשם הרמ"ק) ועף באוויר אחרי בלעם (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה 'צליה בריה) כדי להורידו לארץ ולבטל את כשפיו (אור החמה) וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א בשם הרמ"ק). וכיון שראה בלעם הרשע כי צליה רודף אחריו, הוא פנה באוויר לדרך (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה 'צליה) של מקום טומאה שלא ניתן רשות לעין לראות. ורצה בלעם שצליה לא יידע לאיזה מקום הוא נכנס, ולהיעלם מעיניו (אור החמה) וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א בשם הרמ"ק) וכך לא יוכל להיכנס ולתופסו. וכשעשה זאת בלעם, צליה היה בצער ולא ידע מה לעשות (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה 'צליה בריה).

פנחס היה חכם בחכמה של אותה הטומאה שאליה נכנס בלעם, אך מפני שהיה כהן לא עלה ולא רדף אחריו ורק היה מלמד את צליה מלמטה (אור החמה) וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א בשם הרמ"ק), ומיד קרא לעבר צליה ואמר שיהפוך בכוחותיו (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה רמא ליה) ויוכל למצוא את בלעם (אור החמה) וזהו פרשת בלק דף קצד ע"א בשם הרמ"ק). פנחס השביע את 'נחש הקדמוני' שיניח לצליה לעבור (מקדש מלך על זהו פרשת בלק דף קצד ע"א), ואז התגלה על ידי פנחס המקום שאליה נכנס בלעם (יסוד יוסף לרבו של מחבר ספר קב הישר סוף פרק כח), ונכנס צליה פנימה למקומו של בלעם, והורידו לפני פנחס בן אלעזר (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב רמא ליה). לרידת בלעם בן בעור אל הארץ היתה באמצעות 'הציץ' של הכהן גדול, כאשר פנחס הראה אותו כנגד בלעם ושאר הרשעים שהיו פורחים בכשפיהם (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת פנחס דרוש א אות י ד"ה ויציצו רמז על הציץ) והם היו נופלים מהאוויר על חלליהם כפי שנאמר "וְאֶת מַלְכֵי מִדְּבָר הַרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם" (במדבר לא, ח) רש"י במדבר לא, ח ד"ה וכלי הקדש). ונפילתם על ידי מראה הציץ נרמז בפסוק "וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֵוֹן לְהַשְׁמֵדֵם עַדִּי עַד" (תהלים צב, ח) (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת פנחס דרוש א אות י ד"ה ויציצו).

כאשר בא בלעם הרשע לפני פנחס בן אלעזר, אמר לו פנחס "אתה הוא לבן הארמי שרצית לאבד את יעקב אבינו וירדת למצרים לאבד את זרעו, ואחרי שיצאו מצרים שלחת לפניך את עמלק הרשע, ונפלו עשרים וארבע אלף איש מעם ישראל בעצה הרעה שלך, לכן אי אפשר יותר להשאיר אותך בחיים!" (עמי' יתרוס יונתן המיוחס ליונתן בן גוויאל במדבר לא, ח). מיד העמיד פנחס את הסנהדרין שידונו אותו ופסקו את דינו למיתה בארבע מיתות בית דין. וזה כוונת הנביא "וְאֶת בְּלָעַם בֶּן בְּעֹר הַקּוֹסֵם תִּרְגֹּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶחַ אֶל חַלְלֵיהֶם" (יהושע יב, כב), "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" אלו הם הסנהדרין שפסקו את דינו למיתה (מאמר קטישה: להרמ"ע מפאנו סימן צ"ז). פנחס אמר מיד לצליה שיקום ויהרוג את בלעם הרשע אך לא באמצעות שם קדוש, לפי שאין ראוי להזכיר על הרשע הזה שם של קדושה (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה כיון דנתת ד"ה בהווא שעתא) שאז תצא נשמתו בשם ה' ועלול להתקיים באותו רשע מה שביקש "תָּמַת נַפְשִׁי מוֹת יִשְׁרָאֵל" (במדבר כג, ט), אלא רצה שיתקיים בו "וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֵוֹן לְהַשְׁמֵדֵם עַדִּי עַד" (תהלים צב, ח) (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת פנחס דרוש א אות י ד"ה ויציצו רמז על הציץ).

צליה ניסה להרוג את בלעם בכמה דרכים אך לא הצליח, עד שאמר לו פנחס שייקח את חרבו של בלעם שחוקק עליה נחש משני הצדדים (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה כיון דנתת ד"ה בהווא שעתא) ואין בה שום כיתוב או צד של קדושה, בשונה מחרבותיהם של ישראל שהיה חוקק עליהם שם הויה (חסד לאברהם לר' אברהם אוהליא זקנו של החדי"א מעין ח נהר לב) ובחרב שלו עצמו יהרוג אותו. וכך עשה צליה והרג את בלעם הרשע (וזהו פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה בהווא שעתא) ושיתף בהריגתו גם שמות 'טומאה' (מגלה עמוקות: מהדורה תנינא עם פירוש פרשת שלום פרשת פנחס דרוש א אות י ד"ה ויציצו רמז על הציץ). וזה מה שנאמר "וְאֶת בְּלָעַם בֶּן בְּעֹר תִּרְגֹּם בְּפָרֶחַ" (במדבר לא, ח), "תִּרְגֹּם" הוא

לשון רבים כנגד פנחס שהיה מבטל את כְּשָׁפוּי יחד עם צליה שהרגו בחרב ממש. ואף בשעה שהומת עמד בלעם ברשעו ולא עשה תשובה, לכן הוא נקרא "קוסם" גם בעת הריגתו שנאמר "וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָרֶב אֶל חֲלָלֵיהֶם" (יהושע יג, כב) (מאמר 'מאה קשיטה' להרמ"ע מפאנו סימן צו).

הסנהדרין דנו האם להרוג את בלעם, כי כאשר פרח באויר הוא השתטח לפני 'כסא הכבוד' ואז היה לפנחס ספק האם הוא יהיה בעל תשובה ואין דבר העומד בפני התשובה (ראה זוהר חדש דף ק ע"א ד"ה יר' חייא בשם ר' ייסא). אך הסנהדרין חייבו אותו מיתה על שנהרגו על ידו עשרים וארבע אלף מישראל (מגלה עמוקות פרשת מטות דרוש ב אות ב ד"ה אבל התיירוק הוא), ואחר מותו קיימו בגופו של בלעם הרשע ארבע מיתות בית דין – סקילה, שריפה, הרג והנקה (גמ' סנהדרין דף קו ע"ב וראה רש"י שם) וזרקו את גופו בין גל האבנים והמצבה שלבן הארמי העמיד לעדות עם יעקב אבינו (נפנח רז"א בסוף פרשת ויצא, יספר הליקוט' לר' יחיאל היילפרין מחבר 'סדר הדורות' ערך אבות סעיף ש.ו.) ומרוב שבלעם היה אדוק בכוחות העליונים הטמאים, נחלקו כל אבריו לכל מיני הכוחות ההם ונשמתו התלבשה בהם (יאור החמה) זוהר פרשת בלק קצד ע"א בשם הרמ"ק), וכל עצמותיו נרקבו ונעשו נחשים מזהמים המזיקים לבריות, ואפילו התולעים שאכלו את בשרו הטמא הפכו להיות נחשים (זוהר פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה דכך ארחיו דהתוא). ועוד אחרי מותו באו כל המזיקים הנקראים ינעמי בני אדם שנבראו מחמת זרע לבטלה של ישראל שקלקלו עם בנות מואב בעצת בלעם, ולקחו ממנו את נקמתם של ישראל (יאור החמה) פרשת בלק דף קצד ע"ב בשם מהר"ח"ו (להרחבה בעניין ננעי בני אדם ראה מאמרינו לפרשת וישב – 'שמירת ברית קודש').

נפשו של בלעם הרשע חזרה והתגלגלה בנבל הכרמלי

נפשו של לבן שהיתה מגולגלת בבלעם חזרה והתגלגלה בנבל הכרמלי (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה והענין הוא במה שביארנו ד"ה גם ענין נבל, יספר הגלגולים' להרמ"ע מפאנו סימן מט), לכן התיבות 'לבן' ו'נבל' הן אותן אותיות רק בחילוף הסדר (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה גם ענין לבן נתגלגל, יספר הגלגולים' להרמ"ע מפאנו סימן מט). כך לבן שהיה מגולגל בבלעם זכה להתגלגל אחר כך בנבל הכרמלי ועל ידי כך הגיע לו תיקון (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה ענין כלב בן יפונה) ונרמזו כל הגלגולים הללו בשם לבן שהוא ראשי תיבות לבן, בלעם, נבל (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה גם ענין לבן נתגלגל). ומשמשים זיכו את בלעם בתיקון, לפי שגם הוא תיקן את אליעזר עבד אברהם על ידי שאמר לו "בוא פרוץ ה"י" (בראשית כד, לא) והוציאו מכלל ארור לכלל ברוך (ראה בראשית רבה פרשת חיי שרה, ס, ז) (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה ענין כלב בן יפונה). ותיקון בלעם נרמז בפסוק "שָׂאִי סָבִיב עֵינֶיךָ וְרְאֵי כָלֶם נִקְבְּצוּ בְּאוֹ לָךְ" (ישעיהו מט, יח), שראשי התיבות "נִקְבְּצוּ בְּאוֹ לָךְ" יוצא התיבה 'נבל' – כי ממנו והילך התחיל בלעם להיתקן (נגללו אורי לר' מאיר ביקיאים חלק השמטות אות הי"א, תפארת שלמה' דרוש לראש השנה ד"ה יאתם נצבים חיים' בשם הארי"י ז"ל על ספר ישעיה).

כשם שלבן היה מקליפת 'הנחש' הקדמוני (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה והענין הוא במה שביארנו) וגם בלעם הרשע גלגולו (אמרי נועם' פרשת ויצא אות מה ד"ה אמנם עניין קליפת לבן), כך גם נבל היה בו מכוון 'הנחש' הקדמוני (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה והענין הוא במה שביארנו). וכשם שלבן היה רמאי אף נבל היה רמאי (ליקוט שמוע"י שמואל א' רמז קלד, מדרש ישורר טובי נט אות א), שהרי תכונותיו הרעות של לבן התגלו והופיעו גם אצל נבל הכרמלי. לכן היה אומר נבל "וְאֵיךְ אֶקְלָמֶךָ" כפי שנאמר "אֶמְרָךְ נָבֵל בְּלָבוֹ אֵיךְ אֶקְלָמֶיךָ הַשְּׁחִיתוֹ וְהִתְעִיבֵנו עַל אֵין עֹשֶׂה טוֹב" (תהלים נג, ב). וכן נבל היה מגלה רעותו ומהרהר בעבודה זרה נוסף לכך שהיה כופר בדוד כפי שאמר "וַיַּעַן נָבֵל אֶת עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמְרוּ מִי דָוִד וַיָּמִי בֶן יִשָׁי הַיּוֹם רַבּוֹ עַבְדֶּיךָ הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדָנָיו" (שמואל א' כה, ז) (מדרש ישורר טובי על התהלים נג, א). נבל גם היה רע ענין לכן לא רצה לשלוח לדוד המלך מנחה מזבחו כאשר ביקש דוד (ראה שמואל א' כה, יא) (קב הישרי' סוף פרק כז), וזה כפי שבלעם בן בעור בגלגולו הקודם היה בעל עין רעה' וביקש להטילה על ישראל "וַיִּשְׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שָׂכָן לְשִׁבְטָיו" (במדבר כד, ב) (ראה רש"י במדבר כד, ב ד"ה וישא בלעם).

ה' יתברך חיכה לנבל שישוב בתשובה במשך עשרה ימים וכיוון שלא שב בתשובה הרגו שנאמר "וַיְהִי כַּעֲשָׂרַת הַיָּמִים וַיָּגֶף ה' אֶת נָבֵל וַיָּמָת" (שמואל א' כה, ח). והיו אלו עשרת ימי תשובה בין ראש השנה לבין יום הכיפורים כאשר במוצאי יום הכיפורים הוא מת (גמ' ראש השנה דף יח ע"א). עשרת הימים הללו היו גם בימיו של בלעם הרשע כי המעשה שבלעם ניסה לקלל את ישראל היה בסוף חודש אלול (מגלה עמוקות' פרשת בלק ד"ה ויאמר מואב. ראה מגלה עמוקות – ר"י אופניס אופן קוז), והמתין בלעם הרשע עד ראש השנה כדי לקללם לפי שאז נידונים ישראל ויש רשות לשטן לקטרג. וזה נרמז בדברי בלעם "וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר מֶן אָרָם יִנְחֵנִי קָלֶךָ מִקְּדָם מְהֻרָּי קָדָם לָכֶה אָרָה לִי יַעֲקֹב וְלָכֶה אֶעֱמָה יִשְׂרָאֵל" (במדבר כב, ז) (תפארת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ פרשת בלק כב, ח), כאשר בתיבה "קָלֶךָ" יש אות ה' יתירה כי אות זו רומזת לפתחה של תשובה (ראה מג' מנחות דף כט ע"ב בשם ר' יהודה בר אלעאי) (מגלה עמוקות' פרשת פנחס דרוש ד' אות ב ד"ה או לפי שראה), וכן התיבה "אָרָה" היא ראשי תיבות א'י ב'אש ה'שנה. אך כיון שהיו ישראל תוקעים אז בשופר היה השטן מתבלבל ולא מקטרג, והקב"ה גם לא כעס בעשרת ימי תשובה כך שלא היה יכול בלעם לקללם. וביום הכיפורים שאין לשטן כוח לקטרג נאלץ לברכם, ואחר כך הלך לו (תפארת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ פרשת בלק כב, ח).

מותו של נבל הכרמלי היה על גבי מיטה בביתו לאחר צאת יום הכיפורים, ובזה התקיימה נבואת בלעם הרשע על עצמו "תָּמוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְתָהִי אַחֲרֵיתִי כְּמָהוּ" (במדבר כב, י) מה שלא התקיים בחייו שהרי נהרג בחרב (יספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת בלק על הפסוק 'תמות נפשי מות ישרים') במיתה של טמאים (עמק המלך' לר' נפתלי הירץ בן יעקב אלעזר דף ק ע"א שער קרית ארבע תחילת פרק קט). ונבואתו "למות ישרים" התקיימה דווקא בנפשו שהיא שבה והתגלגלה בנבל (מגלה עמוקות' פרשת שמות בסוף ד"ה ויפן כה ונתקנה קצת בימי דוד (מגלה עמוקות' מהדורא בתרא פרשת פנחס דרוש ב אות ב ד"ה והנה בזה הפסוק), לכן אמר "תָּמוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל" (מגלה עמוקות' לר' נתן נטע שפירא פרשת שמות בסוף ד"ה ויפן כה כה), אך שאר חלקיו של בלעם (מגלה עמוקות' פרשת שמות בסוף ד"ה ויפן כה כה) שהם הנשמה והרוח (מגלה עמוקות' מהדורא בתרא פרשת פנחס דרוש ב אות ב ד"ה והנה בזה הפסוק), הפכו להיות שדים ורוחות רעות (מגלה עמוקות' פרשת שמות בסוף ד"ה ויפן כה כה) ועליו נאמר "כִּי לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵיתִי לָרֶעַךְ נִרְשָׁעִים יִדְעָךְ" (משלי כד, כ), כאשר התיבה "נִרְ" היא ראשי תיבות נשמה רוח (מגלה עמוקות' מהדורא בתרא פרשת פנחס דרוש ב אות ב ד"ה והנה בזה הפסוק).

ה' הכניע את בלעם הרשע אשר יעץ לפרעה במצרים, וכפי שנרמז בפסוק "כִּי ה' גִּלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם" (שמות יד, כה) שהיא גלגולו (ברכת טובי על התורה לר' משה נראל הכהן פרשת בלק דף צח ע"א על הפסוק ד"ה יח נחש ביעקב). וכאשר ביקש בלעם להרע לישראל במדבר, ה' יתברך הכניעו והפך עליו את עצתו שתפגע בו. לכן תכף אחרי שאמר בלעם את דברי הנבואה על עם ישראל הוא אמר "הֲנִינִי הַזֹּלֶף לְעַמִּי" (במדבר כד, יד) (באר מים חיים' סוף פרשת בלק ד"ה וישא) וכוונתו כי מעתה הרי הוא כשאר עמו, לפי שנסתלק האלהים מעליו (רש"י במדבר כד, יד). וכן אמר הנביא בלעם "עֹשֶׂה עֹשֶׂר וְלֹא בְּמִשְׁפָּט בְּחֵצֵי יָמָיו וַעֲבָדָנוּ וְנִבְלָנוּ אֶת הַיָּהּ וְנָבֵל" (רמיהו יא, כט) – עֹשֶׂה עֹשֶׂר וְלֹא בְּמִשְׁפָּט – על שהיה בלעם בעל תאוות ממון ורצה כסף וזהב, לכן התקיים בו "בְּחֵצֵי יָמָיו וַעֲבָדָנוּ" כלומר שמת במחצית ימיו בגיל שלושים ושלוש. ועוד אחרי גלגוליו שלבן הארמי ובבלעם הרשע, הוא שב בגלגול האחרון בתוך נבל הכרמלי שנאמר "וְנִבְלָנוּ אֶת יַהּ וְנָבֵל" (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו ד"ה גם ענין נבל) (ועיין ב'ספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת בלק על הפסוק 'תמות נפשי מות ישרים' לבני גלגולים אחרים שהיו לבלעם. ענין בזה ב'ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל הקדמה

כ. ה' יראנו נפלאות מתורתו, אמן.

העלון גם לעילוי נשמת הדיקן הכשרה מזל ב' אסתר ז"ל
ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.

אנו זקוקים בהקדם לתרומותם ונדבת ידם על מנת שנוכל לעמוד בהוצאות ההדפסה המרובות מידי שנה. ניתן להקדיש לרפואה והצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמה.
כל התרומות מועברות במלואן לכיסוי הוצאות ההדפסה! ניתן לקבל פרטי חשבון להפקדה בטלפון 052-7675933 וכן ניתן לקבל פרטים גם במייל: alon.torat.haim@gmail.com

העלון גם לעילוי נשמת: אלחנן בן גינז' ז"ל ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן שמואל ז"ל יובל בן שמואל ז"ל בריה בתה בת מאיר ז"ל, חיים בן ליוב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ושרה אסתר דוד דוד בן ישעיהו הנחלת סמינר ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: העלון גם לעילוי נשמת: אלחנן בן גינז' ז"ל ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן שמואל ז"ל יובל בן שמואל ז"ל בריה בתה בת מאיר ז"ל, חיים בן ליוב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ושרה אסתר דוד דוד בן ישעיהו הנחלת סמינר ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן שמואל ז"ל יובל בן שמואל ז"ל בריה בתה בת מאיר ז"ל, חיים בן ליוב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ושרה אסתר דוד דוד בן ישעיהו הנחלת סמינר ת.צ.ב.ה. ת.צ.ב.ה.
--	--	--	---	--	--	--	--

לחפצה ותרומות עבור החדושה:
052-7675933
alon.torat.haim@gmail.com